

YEREL YÖNETİMLERDE İNOVASYON UYGULAMALARINA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

Yusuf Esmer

Bayburt Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi

E-posta: yesmer@bayburt.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3691-1730>

Muhammet Yüksel

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Terme Meslek Yüksekokulu

E-posta: muhammet.yuksel@omu.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6099-0160>

Onur Şaylan

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çan Uygulamalı Bilimler

Yüksekokulu E-posta: onursaylan@comu.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7013-0415>

Özet

İnovasyon, para kazandıran veya ekonomiye katma değer sağlayan yenilik olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda inovasyon sürekli değişen ve gelişen dünyada varlığını sürdürmek ve daha iyi olabilmeyi arzulayan tüm örgütlerde oluşmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli devlet organlarından olan yerel yönetimlerin de inovasyona yeterince önem vermesi gerekmektedir. Kendini sürekli yenileyen ve değişimi yakalayarak inovasyonu bünyesinde var eden yerel yönetimler, örgütlerinde; verimliliğin artması, rekabet üstünlüğü, sosyal sorumluluk bilincinin gelişimi, kurumsallaşma ve markalaşma, araştırma-geliştirme (Ar-Ge) gibi faaliyetlerinin yanısıra bulunduğu bölgenin kaynak ve imkânlarını tespit etme, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırma, rekabet gücünü ve yenilik kapasitesini artırma, ulusal ve uluslararası düzeyde etkinliği artırma gibi birçok alanda gelişim sağlayarak, toplum ve devlet için daha fazla fayda sağlamaktadır. Bu çalışma yerel yönetimlerde inovasyon uygulamalarına yönelik bir değerlendirme yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle inovasyon konusu kısaca açıklanmakta sonrasında Türkiye'de yerel yönetimlerin yapmış oldukları inovasyon uygulamaları incelenmektedir. Çalışmada inovasyona önem veren yerel yönetimlerin daha başarılı olacağı vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, İnovasyon Yönetimi, Sosyal İnovasyon, Yerel Yönetimler

AN EVALUATION OF INNOVATION APPLICATIONS IN LOCAL GOVERNMENTS

Abstract

Innovation can be defined as a monetizing, or innovation that provides added value to the economy. In this context, innovation must occur in all the organizations that wish to be better able to maintain their existence in the ever-changing and developing world. Republic of Turkey, which is one of the most important state local government bodies are also required to pay enough attention to innovation. Local administrations, which constantly renew themselves and bring innovation to their core by catching change as well as activities such as increasing productivity, increasing competitiveness, developing social awareness, institutionalization and branding, research and development (R & D), accelerating economic and social development, increasing competitiveness and innovation capacity, It provides more benefits for the society and the state by providing many field improvements such as increasing the level of activity. This study aims to make an assessment of innovation practices in local governments. For this purpose, first in Turkey innovation practices of local governments after they have made are explained briefly the subject of innovation are analyzed. It is emphasized that the local administrations that attach importance to innovation in the study will be more successful.

Keywords: *Innovation, Innovation Management, Social Innovation, Local Governments*

JEL Code: O30, O35, H70

1. GİRİŞ

Günümüzde inovasyon önemi her geçen gün artan bir kavram haline gelmiştir. İnovasyon Türkçe'de "yenilik, yenileşim" gibi sözcüklerle anlamlandırılrsa da tek bir sözcükle ifade edilemeyecek kadar geniş anlamı olan bir kavramdır (Göçoğlu ve Yemen, 2014: 30) Genel olarak inovasyon, yeni fikirlerin ürünlere, süreçlere ya da örgüt faaliyetlerinin yüksek katma değer sağlayan diğer yönlerine uygulanması olarak tanımlanmaktadır. İnovasyon, verimliliği, ekonomikliği ve rekabet gücünü artıran, ekonomik büyümeye katkı sağlayan, ekonomik faaliyetlere yön veren bir faktör olarak kabul edilmektedir (Şahinli ve Kılınç,

2013: 332-336). Başka bir ifade ile inovasyon, para kazandıran ya da ekonomiye katma değer sağlayan yeniliktir. Dolayısıyla her yenilik inovasyon olarak kabul edilmemektedir. Örgütler sürekliliklerini sağlayabilmek ve rekabet ortamında var olabilmek için ürünlerini ve üretim yöntemlerini sürekli olarak değiştirmeleri ve yenilemeleri gerekmektedir. Bu açıdan inovasyonun ülkelerin kalkınmalarında ve örgütlerin başarılarında önemli rolü bulunmaktadır (Bulut ve Er, 2012: 73). Sürekli değişen ve gelişen dünyada örgütlerin varlıklarını sürdürebilmeleri, büyüüp gelişebilmeleri için inovasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Küreselleşmenin etkisiyle dünyada her alanda yaşanan hızlı değişim ve dönüşümler sonucu daha çok özel sektörde ön planda olan inovasyonun, son yıllarda kamu sektöründe de öneminin hızla arttığı görülmektedir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti devletinin en önemli yerinden yönetim organlarından olan yerel yönetimlerin inovasyon uygulamalarına yeterince önem vermesi gerekmektedir. İnovasyon uygulamalarını bünyesinde var eden yerel yönetimler, örgütlerinde; verimliliğin ve etkinliğin artması, rekabet üstünlüğü, sosyal sorumluluk bilincinin gelişimi, kurumsallaşma ve markalaşma, araştırma geliştirme (Ar-Ge) gibi faaliyetlerinin yanı sıra yerel yönetimin bulunduğu bölgenin kaynak ve imkânlarını tespit etme, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırma, rekabet gücünü ve yenilik kapasitesini artırma ve ulusal ve uluslararası düzeyde etki ve etkinliği artırma gibi birçok alanda gelişim sağlayarak, toplum ve devlet için daha fazla fayda sağlamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı yerel yönetimlerde inovasyon uygulamalarına yönelik bir değerlendirme yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle inovasyon kavramı ile ilgili temel bilgiler verilmekte, sonrasında Türkiye’de yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilen inovasyon uygulamaları örnekler verilerek açıklanmaktadır.

2. İNOVASYON

Bugün inovasyon her yerdedir. Son zamanlarda inovasyon organizasyonların vizyon, misyon ve amaç ifadelerinde yer almaya başlamıştır. Politikacılar düzenli olarak inovasyon kavramından bahsetmektedir. Ayrıca üniversite kampüslerinde yenilik ve inovasyon merkezleri birbir ortaya çıkmakta ve inovasyondan sorumlu üst yöneticiler yaygınlaşmaktadır. İnovasyon her ne kadar her tarafa yayılan bir kavram olsa da bugünün organizasyonlarının çoğu inovasyonu hala anlaşılması zor bir kavram olarak görmekte veya yanlış anlamaktadır. İnovasyonun yanlış anlaşılmasının nedeni ise bazı birey ve organizasyonların inovasyonu yeni bir şey olarak görmesidir. Ama inovasyon aslında yeni bir icat değildir. İnovasyonu doğru anlamak ve faydalarını toplamak için, inovasyonun üç farklı anlama geldiğinin farkına varılması gerekmektedir. İnovasyon çıktıdır, inovasyon bir süreçtir, inovasyon bir anlayıştır. Çıktı olarak inovasyon hangi çıktıları

aradığımızdır. Bunlar ürün inovasyonu, süreç inovasyonu, pazarlama inovasyonu, işletme model inovasyonu, tedarik zinciri inovasyonu ve organizasyonel inovasyondur. Süreç olarak inovasyon çıktıların amaca ulaşmak için organize edilmesini; inovasyon süreci ve yeni ürün geliştirmeyi içermektedir. Bir anlayış olarak inovasyon ise inovasyon fikrinin aşılandığı organizasyon üyeleri tarafından inovasyonun içselleştirilmesi anlamına gelmektedir (Kahn, 2018: 1).

Bir işletmenin yıkandığında buruşmayan bir kumaş geliştirmesi başka bir işletmenin daha iri, bol ürün veren ve hastalıklara dayanıklı domates tohumlarını geliştirmesi diğer bir işletmenin insan sağlığı için yararlı bir yağ olan Omega 3 içeren yumurtalar üretmesi ve bu yumurtaları çocukların ilgisini çekecek onları yumurta yemeğe özendirilecek paketler içinde satması bir inovasyondur. (Bilgi Araştırma Topluluğu, 2012). Örneklerde olduğu gibi yerel yönetimlerde de çöplerin depolanıp şehrin dışına taşınması yerine inovasyonla çöpten elektrik elde eden şehirlere dönüştürülmesi, kurulan akıllı şehirler projeleriyle sulama sistemlerinin saat ayarlı değil toprağın içindeki neme göre toprak kurudukça sulamanın açılması, belediyelerin akıllı yazılımlarla muhtarların taleplerini dikkate almaları da inovasyon olarak kabul edilebilmektedir.

İnovasyon kavramı sıklıkla yenilik ile karıştırılmaktadır. Yenilik kavramı inovasyonun ifade ettiği anlamların tamamını kapsamadığı için inovasyon yerine kullanılmayacağı yaygın olarak kabul edilmektedir. Yeni olan her şey inovasyon olarak değerlendirilmektedir. Bu durum inovasyonun anlaşılması için önemlidir. İnovasyon fayda sağlayan başka bir ifade ile katma değer sağlayan yeniliktir (Uzkurt, 2010: 37). İnovasyonun ekonomik değer anlamına göre ekonomik geri dönüş sağlaması gereklidir. İnovasyon sadece yeni bir icat ve oluşum değil, aynı zamanda bir değer oluşturmalıdır. İnovasyon bireye ya da işletmeye değil tüm topluma fayda sağlamaktadır (Oğuztürk, 2017: 1204-1205) İnovasyondan bir fayda elde edilemediğinde o inovasyon olarak kabul edilmemekte ve kaynaklar israf olmaktadır (Uzkurt, 2010: 37).

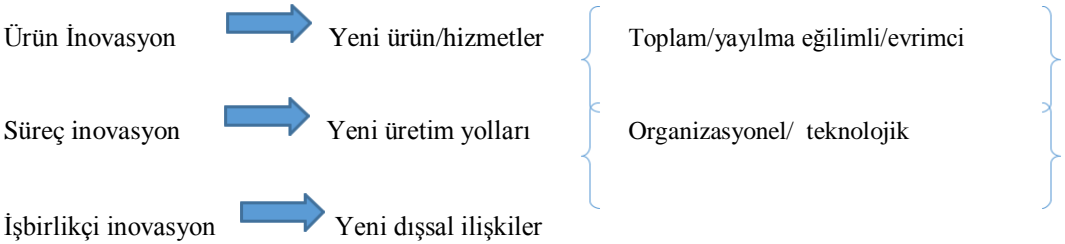
İnovasyon, ülkeler, liderler topluluklar ve tüm insanlık için önemli olduğu için dünyada eskimeyecek konuların başında gelmektedir. Karmaşık yeniliklerin merkezileşmiş organizasyonlarda uygulanması zordur. Ancak karmaşık inovasyonlar basit inovasyonlardan daha değerlidir. Bu kapsamda bir ülkenin kültürü nasıl inovasyon yapılacağını belirlemektedir (Moussa vd., 2018: 232). Dolayısıyla bir ülkenin kültürel yapısı inovasyon üzerinde etkili olabilmektedir.

OECD ve Eurostat'ın birlikte yayınladığı Oslo kılavuzuna göre inovasyon yeni veya önemli ölçüde geliştirilmiş ürünün (mal veya hizmet) veya sürecin, yeni pazarlama yönteminin veya yeni örgütsel yöntemin işletme içi uygulamalarında, iş

yeri organizasyonlarında, dış ilişkilerde uygulanması olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre inovasyonun ürün ve süreç ile yeni pazarlama yöntemi veya örgütsel değişimle ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır. Yaygın kanının aksine inovasyon sadece salt teknoloji veya buna dayalı ürünlerle ve süreçlerle alakalı olarak görülmemektedir (Yavuz, 2010: 145). Dolayısıyla sosyal konularda da inovasyon (sosyal inovasyon) bahsedilebilmektedir. Sosyal inovasyon, toplumun ihtiyaçlarına cevap veren ve toplumsal problemlere çözüm sunmaya yönelik yeniliklerdir.

Eurostat-OECD'e göre inovasyon yeni ve önemli ölçüde geliştirilmiş ve iyileştirilmiş ürün olmalıdır. Küresel İnovasyon Endeksi Raporu'nda Türkiye 143 ülke arasında 38,9 puanla 43. sırada yer almaktadır (Çetin ve Gedik, 2017: 71). İnovatif ve patent sayıları dikkate alındığında toplum devlet ve işletmeler olarak daha yolun başında olduğumuz net olarak görülebilmektedir. (Uzkurt,2010: 36) Ürünlerde ve hizmetlerde tamamlanmayı bekleyen küçük parçalar büyük inovasyonlar doğurmaktadır. Başarılı inovasyon farklı olanı yapmak ile gerçekleşmektedir. Buluş yapılmadan da yenilik yapılması mümkündür. İnovasyon stratejinin bir parçası olmaktan daha fazlasını ifade etmektedir. Walker (2006) yerel yönetimlerin karşılaştığı inovasyon türlerini ürün, süreç ve işbirlikçi inovasyon olmak üzere üçe ayırmaktadır.

Şekil1: İnovasyon Türleri

Kaynak: Gonzales vd., 2013: 2026

Ürün inovasyonu, müşteriler için yeni ürün ve hizmetlerin oluşturulması anlamına gelmektedir. Üç türü bulunmaktadır: *Toplam*; yeni ürün ve hizmeti yeni tür müşterilere sunma, *yayımlacı*; var olan mal ve hizmetleri daha önce olduğu gibi aynı kullanıcıya sunma, *evrimci*; aynı tür işletmelere yeni ürün ve hizmet sunmadır. *Süreç inovasyonu* ise hem yönetimi hem de organizasyonu etkilemektedir. Kuralları, rolleri, süreçleri, yapıları, iletişim çeşitlerini, organizasyonel üyeler arasındaki ilişkiyi değiştirmektedir. Literatür iki tür süreç inovasyonu tanımlamaktadır: *Teknolojik inovasyon*; fiziksel ekipmanlar, teknikler ve organizasyonel sistemlerle ilişkili değişimleri, *saf organizasyonel inovasyon*

ise; yapı ve strateji ile ilgili yeniliklerin yanı sıra yönetim süreçleriyle de ilgilidir. *İşbirlikçi inovasyon*; organizasyon ve çevre arasındaki ilişkiyi temel almaktadır. İşbirlikçi inovasyon hizmet sağlayıcılar ve diğer kamu yapıları gibi organizasyonlarla iletişim ile ilgilidir. Ayrıca bu inovasyon yerel işletmelerle işbirliğini de içermektedir (Gonzales vd., 2013: 2027) .

Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse inovasyon kavramı, Türkçe'ye yenilik ve yenilikçilik olarak aktarılmaya çalışılmış olsa da bu sözcükler inovasyonu ifade etmemektedir. İnovasyon yeni fikirlerin (mal, hizmet, yöntem vb.) değer oluşturan çıktılara dönüştürülmesidir. İnovasyon sorun çözmek ve insan ihtiyaçlarına daha etkin cevap verebilmek için kullanılmakta ve sadece Ar-Ge'den ibaret olmamaktadır.

3. YEREL YÖNETİMLERDE İNOVASYON UYGULAMALARI

Batı demokrasilerinde yerel yönetimler 12. yüzyıldan başlayarak günümüze kadar uzanan köklü bir geçmişe sahip iken, Osmanlı Devletinde 19. yüzyıla kadar topraklar padişah güvencesi altında sayıldığı için yerel yönetimlerin görevleri meslek grupları ve kadılar tarafından yerine getirilmekteydi. Ancak 1829 yılında, ilk defa Osmanlı Devleti'nde İstanbul'da güvenliği sağlamaları amacıyla örgütlü bir yerel yönetim sayılabilen muhtarlık örgütü kuruldu (Koçak ve Ekşi, 2010: 295-296). Cumhuriyet döneminde ise 24 Nisan 1921 Teşkilatı Esasiye Kanunu'nda mahalli idarelerden bahsedilmiş ve kapsamlı olarak ilk defa 1930 yılında 1580 sayılı Belediye Kanunu yürürlüğe girmiştir (Yörükoğlu, 2009: 10). Günümüzde ise yerel yönetimlerin görev ve çalışmaları en son 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu ile düzenlenmiştir. Bu kanuna göre yerel yönetimlerin imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı, çevre sağlığı, temizlik ve katı atık, zabita, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans, şehir içi trafik, defin ve mezarlıklar, ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar gibi konularda görev ve sorumluluklarının olduğu, aynı zamanda kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları, sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma gibi sosyal konularda da görev ve sorumluluklarının bulunduğu görülmektedir (Belediyeler Kanunu, 2005: Md.14). Belediye kanununda açıkça görülmektedir ki, yerel yönetimler sadece toplumun yaşam kalitesini arttırmak konusunda değil aynı zamanda toplumun mutluluğu ve huzuru gibi sosyal konularda da görev yapmaktadır.

Günümüzde dünya her geçen gün hızla değişmektedir. Teknolojinin ve özellikle de internetin insanların hayatına girmesiyle birlikte insanlar istedikleri her şeye kısa zamanda ve az maliyetle ulaşabilmektedir. Ayrıca küreselleşme olgusunun daha çok hissedilmesiyle birlikte, dünyadaki özel, kamu fark etmeksizin tüm

örgütler için çok daha zorlayıcı bir rekabet ortamı oluşmaktadır (Yavuz, 2010: 144). Tüm örgütlerin bu rekabet ortamında ayakta kalabilmesi için değişen ve gelişen dünyanın hızına yetişmesi gerekmektedir. Artık örgütler, içsel ve dışsal çevre koşullarında yaşanan büyük değişim ve oluşumlara cevap vermek amacıyla ürün, yapı, sistem, süreç ve stratejilerini sürekli yenileme ve değiştirme zorunluluğu ile karşı karşıya kalmakta olup, bu zorunluluğu yerine getirmenin yolu ise üretici ve yenilikçi olmaktan geçmektedir (Naktiyok, 2007: 212). Üretici ve yenilikçi olmak sadece kar amacıyla kurulmuş örgütler için geçerli olmamakta, tüm örgütler için geçerli olmaktadır. Artık tüm örgütler toplumun, huzurunu ve mutluluğunu sağlamanın yanında toplumun tüm ihtiyaç ve isteklerine de cevap vermelidir. Özellikle de bir devletin örgütsel yapısında çok önemli bir yeri olan yerel yönetimlerin toplumun tüm kesiminin istek ve ihtiyaçlarını gidermesi gerekmektedir. Bu konuda yerel yönetimlerin başarılı olabilmesi için tüm örgütlerde olduğu gibi değişen ve farklılaşabilen toplum istek ve ihtiyaçları karşılayabilmek için inovasyona önem vermeleri gerekmektedir. İnovasyon, hem ekonomik hem de sosyal bir terim olup, inovasyon tüm örgütlerin üretim ve yönetimlerde tamamlayıcı bir süreçtir (Drucker, 1993: 30-36). İnovasyon uygulandığı örgütlere katma değer katan, örgütte var olanın üstüne bir şeyler daha ekleyebilen, sadece yenilik değil, aynı zamanda değişimin de söz konusu olduğu bir süreçtir. Yenilik, değişim, teknoloji ve ekonomi kavramlarını içeren inovasyon olgusu bu süreç içerisindeki çıktılarında toplumsal fayda sağlayabilmektedir. Örgütlerin çağdaş amaçlarından biri olan topluma hizmetin, erişebilirliğin sınırı olmayan günümüzde önemi anlaşılmış olup, tüm örgütlerin bu amaç için rekabete girerek daha iyisini sunmak isteğiyle inovasyon uygulayarak toplumsal fayda oluşturabilmektedir.

Dünya`da ve Türkiye`de yerel yönetimlerin toplum yararına yapmış olduğu birçok inovasyon uygulamasının olduğu görülmekte olup, bu çalışmada Türkiye`de son yıllarda ve farklı alanlarda yapılan inovasyon örneklerine ağırlık verilmektedir. Bu örneklerden bazıları aşağıda açıklanmaktadır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından geliştirilen “Hayvancılık Güneş Enerjisi ile gelişiyor” projesi ile birlikte 420.000 kw kurulu gücünde lisansız güneş enerjisi santrali kurulması planlanmıştır. Söz konusu santralde üretilen enerjinin 140.000 kw’ lık kısmının ANET adındaki şirketin kendi enerji ihtiyacını karşılamak üzere kullanması, kalan kısmının ise sulama kooperatiflerinin enerji ihtiyacının karşılanarak kırsal kalkınma sürecine destek sağlanması amaçlanmaktadır (Antalya Büyükşehir Belediyesi, 2015).

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından akıllı şehir Konya adı altında, Konya ili merkezinde 52 kavşakta hayata geçirilen Akıllı Trafik Yönetim Sistemi ile araç yoğunluğu ve ortalama araç hızı gibi verilerin kullanılarak trafik ışıklarının yönetilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca Konya'da tüm toplu taşıma araçları hizmetlerinin tamamından hangi bankadan olduğu fark etmeksizin temassız banka kartı sahibi olan tüm vatandaşlar yararlanabilmektedir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2018).

Erzurum Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen sosyal yardımlaşma projesi kapsamında ihtiyaç sahibi 2 bin aileye gıda kartı dağıtılmış olup, ihtiyaç sahibi aileler, 150 lira değerindeki gıda kartı ile istedikleri zaman kentte belirlenen alışveriş mağazalarından alışveriş yapabilmektedir (Erzurum Büyükşehir Belediyesi, 2018).

Antalya Manavgat Belediyesi'nin başlattığı SMS Belediyeciliği ile vatandaşlar bir SMS ile belediyeye ulaşarak dilek, istek ve şikâyetlerini bildirebilmekte, belediye ile ilgili çalışmalarından haberdar olabilmekte, düzenlenen organizasyon ve etkinlikleri, kentteki cenaze duyurularını hizmeti talep ettiği takdirde sürekli olarak öğrenebilmektedir (Antalya Manavgat Belediyesi, 2017).

Manisa Merkez Gülbahçe Köyü'nde köy yolları ve kanalizasyon şebekesinin yenilenmesi, müze ve mobese sisteminin kurulması sağlanmaktadır. Ayrıca köy kadınları için kuaför hizmeti sunulmaktadır (Gülbahçe Köyü, 2012).

Londra Belediyesi özellikle kış aylarında sıcaklıkların bir anda soğuması sebebiyle evsizlere acil durum sığınağı açarak, evsizlerin soğuklardan etkilenmesi engellenmektedir (Londra Belediyesi, 2017).

Paris Belediyesi teknoloji şirketleri ile beraber ortak çalışmalar yaparak, teknoloji şirketlerine belediyenin imkânlarını sunmakta ve akıllı şehirler adına yapmış oldukları buluşları da şehirlerinde deneme imkânlarını sağlamaktadır (Paris Belediyesi, 2012).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından internet üzerinde yayınlanan Tech İstanbul adındaki teknoloji dergisi iOS/Android işlemci telefonlara, tabletlere ücretsiz olarak indirilebilmekte ve herkes tarafından okunabilmektedir (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2017).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından geliştirilen İSEM Mobil Uygulama'yı kullanan vatandaşlar, işaret dili eğitimi almış eğitimciler tarafından hazırlanmış işaret dili sözlüğü ile Türkiye'nin en geniş video sözlüğüne erişebilmektedir (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2017).

Türkiye'nin yerel yönetimlerdeki ilk İnovasyon Müdürlüğü'nü kuran İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir halkına Wizmirnet Ücretsiz Wifi Hizmeti ile ücretsiz internete bağlanmalarını sağlamaktadır (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2016).

Çin'in Başkenti Pekin'de hava kirliliği şehrin en önemli sorunlarından olması nedeniyle hava kirliliğini azaltmak için çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalardan biri de bazı günler plaka numarası tek sayıyla biten araçların, bazı günler de plaka numarası çift sayı ile biten araçların trafiğe çıkmasına izin verilerek yoğun hava kirliliği belirli ölçüde azaltılmaya çalışılmaktadır (Pekin Belediyesi, 2017).

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, çocuklarda trafik kültürü ve bilinci oluşturmak amacıyla Bağlar İlçesi'nde 10 bin metrekare alana sahip, Trafik Eğitim Merkezi içerisinde yeşillik oyun alanlarının yanı sıra çocuklara dış ve göz taramasının yapılacağı mini hastanenin yer aldığı bir merkez kurarak hizmet vermektedir (Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, 2018).

Danimarka ülkesinde Kopenhag Belediyesi araçsız bölgeler oluşturarak, Avrupa'nın araç kullanım oranı en düşük olan belediye olmayı başarmış ayrıca Kopenhag'ı Avrupa'daki en geniş bisiklet yolu ağına sahip şehri yapmıştır (Kopenhag Belediyesi, 2018).

Ordu Büyükşehir Belediyesi'nin katkı sağladığı "İş'te Kadınlar Projesi" ile 25-50 yaş aralığındaki işsiz kadınlara gerekli beceri ve yetkinlik kazandırılarak iş gücüne katılımı sağlanmaktadır (Ordu Büyükşehir Belediyesi, 2017).

Frankfurt Belediyesi tarafından gerçekleştirilen "Kadınlara Özel Otoparklar" projesinde otoparkların kadın sürücülerin güvenliğini artırmak için benzerlerine kıyasla biraz daha büyük alana ve güvenlik kameralarının yakınına konumlandırılarak kadınların güven içerisinde ve rahatça araç park etmeleri sağlanmaktadır (Frankfurt Belediyesi, 2017).

Samsun Büyükşehir Belediyesi tıbbi cihaz ve cerrahi el aletleri sektöründe dünyanın 3. kümelenme merkezi olan Samsun'da, tıbbi cihaz alımında yurt dışına bağımlılığın bitirilmesi için yapılacak MediClust Medikal Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin kurulması için çalışmalarını tamamlamış bulunmaktadır (Samsun Büyükşehir Belediyesi, 2017)

Siirt Belediyesi yaşlı, engelli ve yardıma muhtaç vatandaşlar için evde bakım hizmetleri amacıyla Siirt Belediyesi bünyesinde 1 doktor, 1 hemşire ile Kültür ve

Sosyal İşler Müdürlüğü ekiplerinin bulunduğu bir birim kurmuş bulunmaktadır (Siirt Belediyesi, 2017)

Bartın Belediyesi tarafından belediye idari binası bahçesine ve hükümet caddesine yerleştirilen akıllı vevnelerden vatandaşlar nakit ve kredi kartı ile 7 gün 24 saat belediyeye ait faturalar ödeyebilmekte ve ön ödemeli su sayaç kartlarına kredi yüklemesi yapılabilmektedir (Bartın Belediyesi, 2017).

Ankara Büyükşehir Belediyesi Akıllı Otopark Sistemi ile Ankara'nın her köşesine döşenen akıllı detektörlerle, otoparklardaki boş yerler otomatik olarak tespit edilmektedir. Böylece vatandaşlar mobil sistem ile kendisine en yakın boş yeri olan otoparkların hangi cadde ya da sokakta olduğunu öğrenebilmekte, NFC sistemi, cep telefonu ya da akıllı kart üzerinden otoparkların ücretlerini ödeyebilmektedir (Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2018).

Tatvan Belediyesi tarafından kurulan Kadınlar Lokalinde, kafeterya ve spor salonu bulunmakta, aletli spor araç gereçlerinden faydalanılarak spor yapılabilmekte ayrıca isplates, zumba, step ve diğer spor aktivitelerinden de yararlanılabilmektedir (Tatvan Belediyesi, 2017).

Türkiye'nin en mutlu ili seçilen Sinop ilinde Sinop Belediyesi'nin sunduğu e-belediye uygulaması ile vatandaşlar internet üzerinden birçok konuda sorgulama yapabilmekte ve su faturalarını ödeyebilmektedir (Sinop Belediyesi, 2013).

Yukarıda açıklanan yerel yönetimlerin gerçekleştirdiği ya da gerçekleştirmeyi düşündüğü inovasyon uygulamaları ile ilgili projeler Tablo 1`de özetlenmektedir.

Tablo 1: Yerel Yönetimlerin İnovasyon Projeleri

Yerel Yönetimler	Projeler
Antalya Büyükşehir Belediyesi	Hayvancılık Sektöründe Güneş Enerjisi Kullanımı
Konya Büyükşehir Belediyesi	Akıllı Trafik Yönetim Sistemi ve Toplu Taşımlar İçin Temassız Banka Kartı
Erzurum Büyükşehir Belediyesi	Sosyal Yardımlaşma Gıda Kartı
Antalya Manavgat Belediyesi	SMS Belediyeciliği
Manisa Merkez Gülbahçe Köyü	Yol, Kanalizasyon Yapımı ve Müze, Mobese Kurumu
Londra Belediyesi	Evsizlere Acil Durum Sığınağı
Paris Belediyesi	Teknoloji Kuluçka Merkezi
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Teknoloji Dergisi
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	İşitme Engelli Video Sözlüğü
İzmir Büyükşehir Belediyesi	Belediye İnovasyon Müdürlüğü ve Ücretsiz İnternet
Pekin Belediyesi	Hava Kirliliğini Önleme

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	Trafik Eğitim Merkezi
Kopenhagen Belediyesi	Araçsız Şehir ve Bisiklet Yolu
Ordu Büyükşehir Belediyesi	İş'te Kadınlar
Frankfurt Belediyesi	Kadınlara Özel Otoparklar
Samsun Büyükşehir Belediyesi	MediClust Medikal Sanayi ve Ticaret Anonim Kamu Şirketi'nin Kurulması
Siirt Belediyesi	Evde Bakım Hizmeti
Bartın Belediyesi	Akıllı Vezne
Ankara Büyükşehir Belediyesi	Akıllı Otopark Sistemi
Tatvan Belediyesi	Kadınlar Lokali
Sinop Belediyesi	E-Belediye Uygulaması

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İnovasyon, işlevselliğe ve süreçlerin akışına “farklı” bakabilenlerin geliştirdiği yenilikçi fikirlerin ihtiyaç, talep edilebilirlik, yapılabirlik, sürdürülebilirlik, kamu değeri oluşturma gibi ölçütlerin kullanıldığı değerlendirme süreçlerine tabi tutuluktan sonra pratiğe dönüştürülmesidir (Akyos 2009: 3). Yenilikçi olmak sadece kar amacı güden örgütler için geçerli olmamakta, tüm örgütler için geçerli olmaktadır. Tüm örgütler toplumun, huzurunu ve mutluluğunu sağlamanın yanında toplumun tüm ihtiyaç ve isteklerine de cevap vermelidir. Özellikle bir devletin örgüt yapısı içerisinde önemli bir yeri bulunan yerel yönetimlerin toplumun tüm kesiminin istek ve ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir. Bu konuda yerel yönetimlerin başarılı olabilmesi için tüm örgütlerde olduğu gibi değişen ve farklılaşabilen toplum istek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için inovasyona önem vermeleri gerekmektedir. İnovasyon uygulamalarına önem verilen yerel yönetimlerde verimlilik ve etkinlik artmakta, rekabet üstünlüğü sağlanmakta, sosyal sorumluluk bilinci gelişmekte, vatandaş memnuniyeti artmakta dolayısıyla yerel yönetimin başarısında artış sağlanmaktadır.

Çalışma kapsamında Dünya`da ve Türkiye`de yerel yönetimlerin yapmış oldukları inovasyon uygulamalarından örnekler verilerek açıklanmaktadır. Bu örnekler incelendiğinde yerel yönetimlerin sağlık, eğitim, enerji, bilişim, teknoloji, trafik, sosyal yardımlaşma, alt yapı gibi birçok konuda sosyal inovasyonlar gerçekleştirdikleri ancak bu inovasyonların yeterli olmadığı daha çok inovasyona ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Yerel yönetimlerin daha kaliteli hizmet sunabilmeleri ve vatandaş memnuniyetini arttırabilmeleri için inovasyon uygulamalarına daha fazla önem vermeleri gerekmektedir. Çünkü inovasyon demek sürekli değişen toplum ihtiyaçlarına her zaman cevap verebilmek demektir. Aynı zamanda politik role sahip olan yerel yönetimlerin inovatif olmaları onların

başarısını daha da artırarak sürekliliklerini sağlayacak ve temsil ettikleri siyasi partinin başarısına da katkı sağlayacaktır.

Yerel yönetimlerin sunduğu hizmet kalitesiyle ilgili ölçüm söz konusu olmamakla birlikte, yerel yönetimlerin sunmuş olduğu hizmetin kaliteyi belirleyenler hizmetten yararlanan toplumdur. Beklentiler doğrultusunda hizmet kalitesi toplumdan topluma farklılık göstermekte, bu beklentileri ise kişinin sahip olduğu eğitim seviyesi, gelir durumu ve sosyal düzeyi gibi pek çok değişken etkilemektedir (İnce ve Şahin, 2011: 4). Bu bağlamda yerel yönetimlerin toplum yararına yapacakları sosyal inovasyonlar toplumun tüm kesimlerine yönelik olmalıdır. Ayrıca yerel yönetimlerde yapılacak olan inovasyonların yerel yönetimleri etkili kılacağı düşünüldüğünde yerel yönetimlerde inovasyon olgusu teşvik edilmelidir. Sonuç olarak, teorik özelliğe sahip bu çalışmanın yerel yönetimlerde inovasyonun önemini ortaya koyacağı ve inovasyon yönetimi kapsamında yapılacak ampirik çalışmalara literatür açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda yerel yönetimlerde inovasyon konusu ile ilgili ampirik bir çalışmanın yapılması daha anlamlı sonuçlar ortaya koyacağı düşünüldüğünden böyle bir çalışmanın yapılması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2016). *Akıllı Ankara Projeleri 2019'a Kadar Tamamlanacak*, <http://www.ankara.bel.tr/haberler/akilli-ankara-projeleri-2019-kadar-tamamlanaca#.Wq-IFR3FIIdU>, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2015). *Artık Güneş 600 kw Daha Değerli*, www.antalya.bel.tr/calismalarimiz/dis-iliskiler/artik-gunes-600-kw-daha-degerli, [İndirme Tarihi: 22.02.2018].

Antalya Manavgat Belediyesi (2017). *Manavgat Belediyesi'nden Teknolojik Atak*, <http://www.manavgat.bel.tr/haber-arsivi/teknolojik-atak>, [İndirme Tarihi: 22.02.2018].

Akyos, Müfit. “Çağdaş Yenilikçi Yerel Yönetimlere...” Bilim Teknoloji İnovasyon Politikaları Tartışma Platformu. 2009, 1-17.

Bartın Belediyesi (2017). *Akıllı Vezne Geliyor*, <http://www.bartınbelediyesi.com/haber.asp?id=21033>, [İndirme Tarihi: 25.02.2018].

Belediye Kanunu (2005). *Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları (Madde 14)*. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf>, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

Bilgi Araştırma Topluluğu (2012). *İnovasyon Hakkında Bilgi*, <http://www.bircokbilgi.com/inovasyon-hakkinda-bilgi>, [İndirme Tarihi: 01.04.2018].

Bulut, Halil İbrahim, & Bünyamin Er. Katılım Finansmanı-Katılım Bankacılığı ve Girişim Sermayesi. 3.Baskı. İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012.

Çetin, Kerim & Hasan Gedik. “İşletmelerde İnovasyona Etki Eden Faktörler: Karaman İli Örneği.” Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi. ICMEB17 Özel Sayısı, 2017, 160-172.

Diyarbakır Belediyesi (2018). *Trafik Eğitim Merkezi*, <http://www.diyarbakir.bel.tr/projeler/devam-eden-projeler>, [İndirme Tarihi: 24.02.2018].

Drucker, Peter F., *Innovation and Entrepreneurship Practice and Principles*, New York: HarperCollins Press, 1993.

Erzurum Belediyesi (2018). *Büyükşehir'den İhtiyaç Sahibi 2 Bin Aileye Gıda Kartı*, <https://www.erzurum.bel.tr/GuncelHaber-buyuksehir-den-ihtiyac-sahibi-2-bin-aileye-gida-karti/29/489699.html>, [İndirme Tarihi: 22.02.2018].

Frankfurt Belediyesi (2017). *Kadınlara Özel Otoparklar*, <http://www.jll.com.tr/turkey/tr-tr/haberler/163/dunya-sehirlerinden-iliginc-belediye-calismalari>, [İndirme Tarihi: 22.02.2018].

Göçoğlu, Volkan & Aysun Yemen. “Yerel Yönetimlere Bir Kamu Politikası Önerisi: Yeni Akıllı T.C. Kimlik Kartlarının Kentiçi Toplu Taşımada Kullanılması.” *Yerel Politikalar*. 3:6, 2014, 23-44.

Gülbahçe Köyü (2012). *Kadın Muhtara Yenilik Ödülü*, http://arsiv.dha.com.tr/kadin-muhtara-yenilik-odulu_300053.html, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

İnce, Mehmet & Şahin, Kübra, “Belediye Hizmetlerinde Vatandaş Memnuniyeti Ölçümü: Selçuklu Belediyesi Örneği.” *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 21, 2011, 1-22.

İstanbul Belediyesi (2017). *İstanbul'un Teknoloji Dergisi Tech İstanbul Yayında*, <https://www.ibb.istanbul/News/Detail/34404>, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2017). *Türkiye'nin İlk İşitme Engelli Video Sözlüğü Mobil İSEM'de*, <https://www.ibb.istanbul/News/Detail/29286>, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

İzmir Belediyesi (2016). *Wizmirnet Ücretsiz Wifi Hizmeti*, <http://www.akillisehirler.org/izmir-belediyesi/>, [İndirme Tarihi: 22.02.2018].

Kahn, Kenneth B. “*Understanding Innovation.*” Business Horizons, 2018: 1-8.

Koçak, Süleyman Yaman & Ali Ekşi, “*Katılımcılık ve Demokrasi Perspektifinden Türkiye’de Yerel Yönetimler*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21, 2010, 295-307.

Konya Belediyesi (2014). *Akıllı Şehir Kongresinde Konya Uygulamaları Anlatıldı*, <http://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=4330>, [İndirme Tarihi: 22.02.2018].

Kopenhag Belediyesi (2017). *Kopenhag: Arabası Olan Giremez*, <http://www.jll.com.tr/turkey/tr-tr/haberler/163/dunya-sehirlerinden-iliginc-belediye-calismalari>, [İndirme Tarihi: 22.02.2018].

Londra Belediyesi (2017). *Londra Belediyesi Evsizler İçin Acil Durum Sığınakları Açıyor*, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/londra-belediyesi-evsizler-icin-acil-durum-siginaklari-aciyor-40680400>, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

Moussa, Mahmoud & Nuttawuth Muenjohn Adella McMurray. “*Innovation A conceptual Framework Of The Factor Influencing Innovation In Public Sector.*” Journal of Developing Areas. 52:3, 2018, 231-245.

Oğuztürk, Sami. “*Güney Kore’nin Kalkınmasında İnovasyonun Rolü.*” Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi. 3:5, 2011, 48-53.

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2017). *İş’te Kadınlar Projesi Başvuruları Başladı*, <https://www.ordu.bel.tr/HABERLER-40326-OBBLD2018-BUYUKSEHIR-KADIN-ISTIHDAMINA-DESTEK-VERIYOR>, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

Paris Belediyesi (2012). *Paris Belediyesi Kuluçka Merkezini Anlattı*, <https://webrazzi.com/2012/12/06/paris-belediyesi-kulucka-merkezini-anlattileweb-paris/>, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

Pekin Belediyesi (2017). *Plaka Numaranı Tekse Havayı Kirletme*, <http://www.jll.com.tr/turkey/tr-tr/haberler/163/dunya-sehirlerinden-iliginc-belediye-calismalari>, [İndirme Tarihi: 23.02.2018].

Naktiyok, Atılhan, “*Yenilik Yönelimi ve Örgütsel Faktörler*”, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 21:2, 2007, 211-230.

Samsun Büyükşehir Belediyesi (2017). *Başkan YILMAZ Talimatı Verdi: Mediclust Kuruluyor*, <http://www.samsun.bel.tr/haber-detay.asp?haber=4388-baskan-yilmaz-talimati-verdi-mediclust-kuruluyor>, [İndirme Tarihi: 24.02.2018].

Siirt Belediyesi (2017). Evde Bakım Hizmetlerine Başladı, <http://www.milliyet.com.tr/siirt-belediyesi-evde-bakim-hizmetlerine-siirt-yerelhaber-2464284/>, [İndirme Tarihi: 25.02.2018].

Sinop Belediyesi (2013). *E-Belediye Uygulaması*, <https://webportal.sinop.bel.tr/web/guest/2>, [İndirme Tarihi: 02.04.2018].

Şahinli, Mehmet Arif & Efecan Kılınç. “*Inovasyon ve İnovasyon Göstergeleri: AB Ülkeleri ve Türkiye Karşılaştırması*.” Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 13: 25, 2013, 329-355.

Gonzales, Reyes, Llopis, Juan & Gasco, Jose. “*Innovationin Public Services:Tha Case of Spanish*.” Journal of Business Research. 66 , 2013, 2024-2033.

Tatvan Belediyesi (2017). *Tatvan Belediyesi Tarafından Kurulan Hanımlar Lokali 'nin Açılışı Yapıldı*, <http://www.tatvan.bel.tr/guncel/guncel-haberler/item/432-tatvan-belediyesi-han%C4%B1mlar-lokali-a%C3%A7%C4%B1ld%C4%B1.html>, [İndirme Tarihi: 22.02.2018].

Uzkurt, Cevahir. “*İnovasyon Yönetimi: İnovasyon nedir? Nasıl yapılır? ve Pazarda Nasıl pazarlanır?*” Ankara Sanayi Odası Yayın Organı, 2010, 36-51.

Yavuz, Çağla. “*İşletmelerde İnoasyon Performans İlişkisinin İncelenmesine Dönük Bir Çalışma*.” Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 5:2, 2010, 143-173.

Yörükoğlu, Fuat. “*Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci*”, Mevzuat Dergisi, 12:135, 2009, 1-16.